

Název školy: **Základní škola a Mateřská škola Žalany**

Číslo projektu: **CZ. 1.07/1.4.00/21.3210**

Téma sady: **Český jazyk a literatura pro osmý a devátý ročník**

Název DUM: **VY_32_INOVACE_6C_18_Literární_testování_I_ukázky**

Vyučovací předmět: **Český jazyk**

Název vzdělávacího materiálu: **Literární testování I - ukázky**

Autor: **Mgr. Barbora Schneiderová**

Datum vytvoření: **19.3.2013**

Anotace: DUM slouží k zopakování české literatury a k upevnění znalostí o díle a autorovi. DUM obsahuje ukázky všech tří literárních druhů (poezie, próza, drama).

Očekávaný výstup: Žák zařadí ukázkou a určí autora, dokáže odpovědět alespoň na tři otázky vztahující se k ukázce a k autorovi či jeho době. Ostatní odpovědi dokáže dohledat.

Věková skupina, ročník: ZŠ, 9. ročník

Metodické pokyny: Žáci nahlas přečtou ukázkou a určí dílo a autora. Následně odpoví na otázky vztahující se k textu a k autorovi. Na závěr provedou sebehodnocení.

Pomůcky: sešit, popřípadě internet.

Časový harmonogram: 15 minut

LITERÁRNÍ TESTOVÁNÍ – UKÁZKY I

Mgr. Barbora Schneiderová

Přečtěte si ukázkou a určete autora

V chudobinci ostávají také almužnice a ty vždycky večer počítají, co si za den vyprosily, a pak se hádají. Když se moc hádají, tak to pan Zilvar nemůže vydržet, i odepne si nohu a hodí ji po těch babkách a ony se pak přestanou hádat. Zilvar se chlubil, že jeho tatínek jest nad všechny žebráky postavený, jelikož si nejvíc vyprosí, takž ho ostatní musejí poslouchat. A v noci moc kašle, poněvadž má sraženou krev. To povídal a byl moc hrdý.

Já jsem tu nohu pořád chtěl, jenom kdybych si mohl na ni šáhnout, a Zilvar pravil: "Jenom počkej, až tatínek usne, tak mu tu nohu odundám a můžeme si hrát."

Tak se tedy stalo, a když pan Zilvar spal, tak mu nohu odepjal a já jsem byl velice rád. Potom jsme si hráli na žebrotu a já dělал chromajzla. A Zilvar byl lidi. Já jsem chodil a prosil jsem lidi o boží dárek a Zilvar byl jednou ten, co dá, podruhé ten, co nedá.

Nejlépe uměl dělat toho, co nedá. Když dělал milostpána, co má na dveřích tabulku "Přispívá na místní chudé", tak se vždycky nafoukl, děsně koulel očima a mluvil: "Vy lumpe, kdybyste šel raději pracovat," nebo: "Jděte si spánembohem, je vás tu moc." Nebo dělал polecajta a říkal: "Ty obejdo, už jsem tě dvakrát napomenul, hybaj, ať zmizneš, ať to nemusím opakovat, nebo půjdeš se mnou." A pak mne sebral a vedl na obec.

Odpovězte na otázky

1. Jak se jmenují hlavní postavy díla?
2. Jak se jmenuje dcera cukráře?
3. O jaký literární žánr se jedná?
4. Jak říká hlavní hrdina služce Kristýně?
5. Kde se narodil autor ukázky?
6. Kde a jak zemřel?
7. Jmenuj další díla autora.
8. Jakým jazykem je dílo psáno?

Řešení – Karel Poláček – Bylo nás pět

Jak se jmenují hlavní postavy díla?

Petr Bajza, Antonín Bejval, Čeněk Jirsák, ěda Kemlink, Josef Zilvar.

Jak se jmenuje dcera cukráře?

Eva Svobodová.

O jaký literární žánr se jedná?

Humoristický román.

Jak říká hlavní hrdina služce Kristýně?

Rampepurda.

Kde se narodil autor ukázky?

V Rychnově nad Kněžnou.

Kde a jak zemřel?

V koncentračním táboře v plynové komoře.

Jmenuj další díla autora.

Okresní město, Muži v offsidu, Edudant a Francimor, Dům na předměstí, Hostinec U Kamenného stolu...

Jakým jazykem je dílo psáno?

Kontrast spisovného a hovorového jazyka, ich forma, dětský vypravěč hlavní hrdina Petr Bajza.

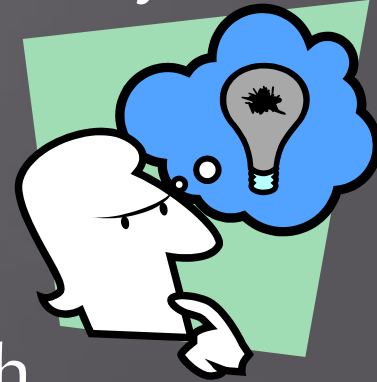
Přečtěte si ukázkou a určete autora

- ▣ Hlásím, pane hejtmane,
že se mi zdál sen,
vojna byla a já ležel
v poli zastřelen;
a zrovna u mne váš kůň taky pad,
nám přáno bylo spolu umírat,
to z boží vůle jen.
- ▣ To k ránu bylo as, neb měsíc zrud,
a váš kůň hlavu zdvih,
a zvláštní věc měl jako já
prostřelený břich,
a v jeho očích takový styd žal,
kdos divil se v nich, kdos se ptal
a ruce lomil v nich.

Odpovězte na otázky

1. O jaký literární žánr se jedná?
2. Z jaké sbírky básně pochází a proti čemu byla zaměřena?
3. Jaká dramata tohoto autora znáš?
4. Za jakou básně byl vězněn?
5. Autor patří do skupiny anarchistických buřičů, které další autory z této skupiny znáš?
6. Kde se autor narodil?
7. V kterém románu vystupoval Jeník Ratkin?

Řešení – Fráňa Šrámek - Raport

O jaký literární žánr se jedná?

Antimilitaristická báseň.

Z jaké sbírky básně pochází a proti čemu byla zaměřena?

Modrý a rudý, proti válce.

Jaká dramata tohoto autora znáš?

Léto, Měsíc nad řekou ...

Za jakou básně byl vězněn?

Píšou mi psaní.

Autor patří do skupiny anarchistických buřičů, které další autory z této skupiny znáš?

S.K. Neumann, V. Dyk, F. Gellner...

Kde se autor narodil?

V Sobotce.

V kterém románu vystupoval Jeník Ratkin?

Stříbrný vítr.

Přečtěte si ukázkou a určete autora

Siréna auta.

ÚŘEDNÍ PÁN: Už je tady! Pozor! (*Ustoupí do kulis.*)

Ticho. Odněkud zdola je slyšet uvítací řeč. - Dva páni v civilu rychle přejdou chodbou, muži v ošetřovatelských pláštích salutují.

Přichází Maršál v polní uniformě, po jeho jednom boku Dvorní rada, po druhém Ministr zdravotnictví. Za nimi svita, vojenští páni, lékaři.

DVORNÍ RADA: - zde, v čísle dvanáct, máme kontrolní pacienty, kteří jsou také stíženi Čengovou nemocí; ty však neléčíme svou novou metodou, aby bylo možno srovnávat dosažené výsledky -

MARŠÁL: Rozumím. Podíváme se na ně.

DVORNÍ RADA: Vaše Excelence dovolí, abych ji varoval. Choroba je nakažlivá. Mimoto je to hrozný pohled - a přes všechna opatření také nesnesitelný zápach.

MARŠÁL: My vojáci a doktoři musíme vydržet všechno. Pojd'me!

Odpovězte na otázky

1. O jaký literární druh se jedná?
2. Jak se jmenoval bratr tohoto autora?
3. Které dílo se skládá ze souboru fejetonů?
4. Co je to fejeton?
5. Jaká díla autor napsal pro děti?
6. V kterém díle se prvně objevuje slovo robot a kdo jej vymyslel?
7. Proč posílá v závěru hry matka ve stejnojmenné divadelní hře svého syna do války?
8. V kterých novinách autor působil?

Řešení – Karel Čapek – Bílá nemoc

O jaký literární druh se jedná? **Drama.**

Jak se jmenoval bratr tohoto autora? **Josef.**

Které dílo se skládá ze souboru fejetonů? **Továrna na absolutno.**

Co je to fejeton? **Publicistický útvar – stručný článek v novinách uveřejňovaný pod černou čarou, vtipně vyprávějící o problémech všedního dne.**

Jaká díla autor napsal pro děti? **Devatero pohádek, Dášeňka čili život štěněte.**

V kterém díle se prvně objevuje slovo robot a kdo jej vymyslel? **RUR, Josef Čapek.**

Proč posílá v závěru hry matka ve stejnojmenné divadelní hře svého syna do války? **Protože v rozhlase slyší o bombardování války a zabíjení nevinných dětí.**

V kterých novinách autor působil? **V Lidových novinách.**

Zdroje

Pokud není uvedeno jinak, autorem textu je Mgr. Barbora Schneiderová.

Poláček, K.: Bylo nás pět. Albatros, Praha 2003, s.24

Šrámek, F.: Básně, Československý spisovatel, Praha 1956, s. 42

Čapek, K.: Bílá nemoc, Albatros, Praha 1983, s.19

Použitý software: MS Windows XP, Microsoft Office Power Point 2010

Galerie MS Office, www.office.microsoft.com